

GS brief aan Provinciale Staten

Provinciehuis
Postbus 90602
2509 LP Den Haag
T 070 - 441 66 11
www.zuid-holland.nl

Datum
5 december 2023

Ons kenmerk
PZH-2023-844039868
DOS-2017-0009702

Bijlagen
2

Aan Provinciale Staten

Onderwerp:

GS brief inzake oplevering nulmeting Tuinbouwmonitor

Geachte Statenleden,

Het tuinbouwcluster is een belangrijk cluster in Zuid-Holland en in Nederland. Het cluster biedt toegevoegde waarde, werkgelegenheid, kennisontwikkeling en helpt steden te voeden en vergroenen. Net als andere sectoren heeft ook de tuinbouw een transitieopgave, bijvoorbeeld op het gebied van verduurzaming, digitalisering en watermanagement.

Door middel van monitoring en dataverzameling kunnen we zichtbaar maken wat de stand van zaken is van de verduurzaming en ontwikkeling van de tuinbouw en welke stappen nog gezet moeten worden om de ambities te halen. In 2022 is daarom besloten om een Zuid-Hollandse Tuinbouwmonitor op te zetten. De informatie uit de Tuinbouwmonitor kan gebruikt worden om de provinciale inzet op het gebied van de tuinbouw te bepalen en (opnieuw) richting te geven. De thema's en indicatoren van de Tuinbouwmonitor zijn in 2022 vastgesteld. Deze zijn door middel van een brief met kenmerk PZH-2022-821237064 aan u verzonden in december 2022 en besproken in de vergadering van de commissie RWE begin 2023.

De afgelopen maanden is gewerkt aan het realiseren van de nulmeting van de Tuinbouwmonitor Zuid-Holland. Deze nulmeting is in een eenmalige brochure samengevat, die u als bijlage bij deze brief kunt vinden. De uitgebreide teksten en achterliggende data van deze nulmeting zullen in de toekomst te vinden zijn op de website van de Tuinbouwmonitor. Op dit platform zal de Tuinbouwmonitor de komende jaren uitgebreid en steeds geactualiseerd worden.

Dataverzameling nulmeting Tuinbouwmonitor

In de brief van december 2022 werd aangegeven dat de gewenste Zuid-Hollandse uitsnede van de data op dat moment niet beschikbaar was. Daarom is een opdracht gegeven aan verschillende partijen om data met de gewenste uitsnede te verzamelen. Ook wordt gebruikgemaakt van bestaande monitors of dashboards. Voor de indicator 'Lichthinder' is bijvoorbeeld gebruikgemaakt van de data die uit de monitor Leefomgeving naar voren komt. En voor waterkwaliteit wordt gebruikgemaakt van de dashboards van de waterschappen. In de nulmeting zijn gegevens van het Hoogheemraadschap Delfland opgenomen, later wordt dit op de website aangevuld met gegevens van andere waterschappen. Op deze manier is geschikte data verzameld om een nulmeting te kunnen doen op basis van de vooraf vastgestelde indicatoren.

Aandachtspunten uit de Tuinbouwmonitor

Uit de data van de Tuinbouwmonitor komt een aantal aandachtspunten naar voren. Allereerst wordt de kracht en het belang van de Zuid-Hollandse tuinbouw als economische motor zichtbaar. In 2022 werd er in heel Nederland voor 15,1 miljard euro aan tuinbouwgoederen geëxporteerd. De Zuid-Hollandse tuinbouw was hierin verantwoordelijk voor 7,1 miljard euro. Bijna de helft van de landelijke export is daarmee terug te leiden naar Zuid-Holland. Daarnaast blijft 6,4 miljard euro van de 7,1 miljard euro in Europa, waarbij Duitsland, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk de grootste afzetmarkten zijn. Het grootste deel van de export is daarmee bestemd voor onze nabije buurlanden.

Daarnaast valt de CO₂- en stikstofuitstoot op. Uit onderzoek van BlueTerra in opdracht van de provincie Zuid-Holland komt naar voren dat de Zuid-Hollandse glastuinbouw verantwoordelijk is voor de uitstoot van 3,1 megaton CO₂ per jaar. Dit is bijna de helft van wat de hele Nederlandse tuinbouwsector per jaar uitstoot. Deze hoge bijdrage komt voort uit het feit dat Zuid-Holland landelijk gezien een groot areaal glastuinbouw heeft. Zo ligt bijna de helft van alle glastuinbouw in Nederland in Zuid-Holland. De laatste jaren is een lichte stijging in uitstoot te zien. De tuinbouwsector heeft zichzelf de ambitie gesteld om in 2040 klimaatneutraal te zijn. Om dit te halen moeten er de komende jaren grote stappen gezet worden in de energietransitie. Positief is de groei van het aandeel duurzame energie naar bijna 12%. Samen met de inkoop van warmte en elektriciteit komt het percentage energievoorzieningen zonder CO₂-uitstoot in de glastuinbouw in 2021 op 22%. Dit is bijna een verdubbeling sinds 2010. Het volledige onderzoek van BlueTerra is in de loop van januari 2024 op de website van de tuinbouw te vinden. De provincie zet zich in om de energietransitie in de Zuid-Hollandse tuinbouw te versnellen. Zo ondersteunt de provincie programma's als het EnergieAkkoord van de Greenport West-Holland, dragen we bij aan de uitvoering van het Convenant Energietransitie Glastuinbouw 2022-2030 en wordt er gewerkt aan de ontwikkeling van regionale warmtesystemen zoals Warmte Samenwerking Oostland.

Wat betreft de waterkwaliteit in Zuid-Holland blijkt uit de gegevens uit het dashboard van het Hoogheemraadschap Delfland dat de norm voor stikstof bij 7758 van de 10001 metingen wordt overschreden, bij fosfaat is dit 4642 van de 9927 keer. De vervuiling van het oppervlaktewater is onlosmakelijk verbonden met de aanwezigheid van land- en tuinbouw in Zuid-Holland. Het cluster staat nog voor een grote opgave om de waterkwaliteit in Zuid-Holland te verbeteren om zo de doelen van de Kaderrichtlijn Water te halen. De provincie zet zich actief in om hierbij te helpen. Zo is de provincie eind 2022 toegetreden als partner in het 'Afsprakenkader waterkwaliteit en glastuinbouw', waar u door middel van een brief met kenmerk PZH-2022-819470314 van op de hoogte bent gebracht, en wordt er gewerkt aan de inzet van watercoaches om zo samen met tuinders de waterkwaliteit te verbeteren. In het voorontwerp ZH-PLG zijn de onderwerpen 'emissieloze kas' en 'weerbaar telen' (natuur-inclusieve glastuinbouw) opgenomen als mogelijke maatregelen om de waterkwaliteit te verbeteren. Deze worden nu samen met stakeholders verder uitgewerkt.

Kostenoverzicht nulmeting Tuinbouwmonitor

In de recente motie 1307 is de wens uitgesproken om een overzicht van de gemaakte kosten voor een project op te nemen in verslaglegging. De totale kosten voor de nulmeting van de Tuinbouwmonitor komen neer op €79.650. Van dit bedrag is €40.150 besteed aan de opzet van de monitor en het formuleren van de indicatoren. De kosten voor de dataverzameling van een aantal

indicatoren bedroeg €39.500. Daarnaast waren de kosten voor het onderzoek dat BlueTerra heeft uitgevoerd naar de CO₂- en stikstofuitstoot €22.688.

Vervolgstappen Tuinbouwmonitor

Wij hopen dat de eerste nulmeting van de Tuinbouwmonitor aan uw verwachtingen voldoet. Op korte termijn wordt de online versie van de Tuinbouwmonitor toegankelijk en is deze ten alle tijde publiekelijk te raadplegen. De brochure is een samenvatting van de nulmeting van de Tuinbouwmonitor. De komende tijd wordt er doorgewerkt aan het uitbreiden van de informatie. Eventuele kosten vinden dekking in de begroting van 2024. Voor de jaren daarna is er nog geen financiële dekking vastgesteld, besluitvorming hierover zal later plaatsvinden. Later in 2024 volgt ook het overkoepelende programma Tuinbouw.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland,

secretaris,

voorzitter,

drs. M.J.A. van Bijnen MBA

drs. J. Smit

Bijlagen

1. Brochure Tuinbouwmonitor
2. Onderzoek BlueTerra CO₂- en stikstof-uitstoot glastuinbouw Zuid-Holland